

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурса за получаване на академична длъжност „професор“

от доцент д-р Елена Иванова Крейчова,

Масариков университет, Бърно, Чехия

(н.ст., име, презиме, фамилия – акад. дл. във висшето училище или научна организация)

на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „професор“

в Софийския университет „Св. Кл. Охридски“

по област на висше образование **2.1. (Български език – Приложна лингвистика)**

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № РД 38–185 от 17.04.2024 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ по съм определена за член на научното жури по конкурс за заемане на академичната длъжност **професор** на половин щат по професионално направление **2.1. (Български език – Приложна лингвистика)**, обявен в ДВ, бр. 20 от 08.03.2024 г.

В обявения конкурс за професор в Софийския Университет "Св. Кл. Охридски" участва един кандидат **доц. д-р Ивета Георгиева Ташева**.

Представеният от Ивета Ташева комплект материали е в съответствие с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Кл. Охридски“, и включва следните документи:

- автобиография по европейски формат;
- диплома за образователна и научна степен доктор;

- диплома за академична длъжност *доцент*;
- анотация на материалите за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“;
- справка за спазване на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“;
- списък на научните трудове;
- списък на цитиранията;
- справка за оригиналните научни приноси на кандидата.

2. Кратки биографични данни на кандидата.

И. Ташева е завършила ГПЗЕ "Захари Стоянов" в Сливен през 1989 г. Тя завършва Медицинския университет в София през 1996 г. През 1997 работи в Кардиологично отделение, Ямбол. Нейната докторска дисертация е защитена през 2019 г. в Медицинския факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“ на тема: „Ендоваскуларно лечение на комбинирана периферно-артериална и коронарна болест“. През 2002 г. придобива специалност по вътрешни болести, през 2006 г. придобива специалност по кардиология, през 2010 г. – по инвазивна кардиология. Началник катетаризационна лаборатория в „Аджибадем Сити Клиник“. От 2002 до 2009 година работи като кардиолог в УНСБАЛ „СВ. Екатерина“, София. В периода 2006 – 2010 година е инвазивен кардиолог в Университетска болница „Лозенец“. През 2010 година е завеждащ отделение по кардиология в НКБ. От 2011 до 2014 г. е завеждащ отделение по инвазивна кардиология в МБАЛ Пазарджик. В периода 2010 – 2012 година е инвазивен кардиолог в МБАЛ „Аджибадем Ситиклиники – Токуда“. През 2019 година придобива специалност по ангиология. От септември 2020 г. до настоящия момент е завеждащ клиника по кардиология и инвазивна кардиология в УМБАЛ „СОФИЯМЕД“. От 2021 г. е магистър по „Здравен мениджмънт“. От 2022 г. е доцент в Софийския университет. От 2021 г. е член на Съвета по образование и наука (СОН) към болница „Софиямед“. Сертифициран специалист по инвазивна кардиология, ангиология и инвазивна съдова медицина. И. Ташева е взела участие в редица международни

курсове по интервенционална кардиология, IVUS и FFR, каротидно стентирание, периферни интервенции. И. Ташева членува в следните дружества: Дружество на кардиолозите в България; Българско дружество по интервенционална кардиология; Европейско кардиологично дружество; Европейска асоциация за перкутанна сърдечно-съдова интервенция, Българско дружество по инсулт.

Кариерното израстване на кандидата показва нарастваща компетентност и професионален опит.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

В периода 2018-2020 година И. Ташева е хоноруван преподавател по кардиология и вътрешни болести в Медицинския факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“. От 2022 г. тя е доцент в Софийския университет. Доц. И. Ташева води лекционни курсове по Превод на медицинска терминология. От 2021 г. е член на Съвета по образование и наука (СОН) към болница „СофияМед“. От януари 2023 година е член на редакционния екип на списание Journal of Clinical Cardiology and Cardiology Research. И. Ташева е член на екипите на 5 научни проекта. Автор е на 4 учебника за академични цели.

4. Описание на научните трудове

Представените в конкурса публикации дават ясна представа за приноса на доц. д-р Ивета Ташева в теоретичен и приложен план. От качеството и количеството на представените трудове, и тяхната публичност, регистрирана чрез големия брой цитирания, участието ѝ като член в различни проекти и професионални сдружения и успешните курсове в магистърски програми, се изгражда впечатление за кандидата, че е успешен участник в проекти, научен работник и преподавател.

В настоящата рецензия ще разгледам само публикациите, с които И. Ташева участва в настоящия конкурс и които не са използвани в предишната процедура за доцент. Пълният списък на научната продукция на И. Ташева е респектиращ и

включва още две монографии и над 70 научни публикации в специализирани издания. Ще бъдат рецензирани 1 монография („Езикът на лекарите днес“, УИ „Св. Кл. Охридски“, София, 2024), и 12 статии, публикувани в реферирани в световните бази данни издания.

На първо място ще отбележа публикуваната монография **„Езикът на лекарите днес“**. Както проличава от самото заглавие на монографията, целта ѝ е да насочи вниманието ни към една изследователска област, която напоследък набира скорост, а именно: професионалната комуникация в специализиран дискурс със силно изразен интердисциплинарен характер. Монографията е приносна с изследването на допирните точки на две научни области, а именно езикознанието и медицината, като акцентът е както върху специализираната терминология като част от лексикологията (от сферата на медицината), така и върху комуникативните стратегии в специфични ситуации. Специално внимание е отделено и на проблемите на транслатологията, а именно на превода на медицинска терминология. Тази научна област е обект на научен интерес в редица публикации на И. Ташева. Благодарение на богатия си опит и ерудиция доц. И. Ташева успява да разкрие аспектите на специфичната комуникативна ситуация с комуниканти лекар и пациент, тук виждаме новаторско изследване на взаимоотношенията между лекар и пациент, изразени с използването на елементи от определен функционален стил (напр. употребата на професионалния медицински жаргон) и изследователските проблеми, които разглежда И. Ташева – допълнителната конотация на използването на тези лексикални средства и интерпретацията им като изразяване на превъзходство, презрение и др. в определени ситуации.

Главата **Пол, род и език** е посветена на важна и актуална тема от изследванията на съвременното общуване – на темата за мъжкото и женското говорене, за различията между половете, намиращи отражения в езика. Представени са различни теории за пола – поведенческа, властова, перформативна и др. Разглеждат се актуални въпроси, поставени от феминистката лингвистика – за сексисткия език и езиковата дискриминация.

В главата **Професионалният език на лекарите** се анализира професионалният лекарски субстандартен език (жаргон). Анализът на медицинския жаргон като част от лексикалната система на българския език от лингвистична гледна точка (с акцент върху контекстуализации, специфична употреба на редица глаголи, евфемистични конструкции и др.) е изключително прецизен и точен, като в интерпретацията на конкретните езикови явления прозира и професионалният опит на медика, което представлява допълнителна стойност на анализа на установените и изследвани езикови процеси и стратегии. Задълбоченото изследване на И. Ташева на медицинския жаргон и изобщо на езика в комуникативната ситуация лекар – пациент е новаторско за българската научна литература. Друга важна област, която изследва авторката, е изборът на подходящи езикови средства при комуникацията на лекаря в медиен дискурс и с широка аудитория от неспециалисти.

Следващата глава **Диалогът лекари – пациенти. Различно ли общуват и говорят жените лекари?** логично и органично продължава изследванията в предишните две глави, като разширява проблематиката с изследването на спецификите на мъжкото и женското говорене от страна на лекаря към пациента по отношение за речеви стратегии и дори времетраене на комуникацията, обръща се внимание и на проблема за професионалното прегаряне.

Анкетите с практикуващи български лекари в различни градове и различни държави, включени като приложение в монографията, представят ценна информация от областта на медицинската лингвистика.

В **заключение** бих искала да посоча, че монографията е приносна и новаторска в много отношения – както в интердисциплинарния си подход, така и с изводите в областта на езиковата прагматика в контекста на медицината.

Научни статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация

В конкурса Ивета Ташева участва с 12 статии, публикувани в реферирани в световните бази данни издания. В тях тя е и самостоятелен автор, и съавтор. В тях авторката разглежда медицинския език като част от субстандартния български език, като го дефинира като жаргонен, и разглежда употребата му и в регламентираната сфера на общуване (там, където по презумпция би трябвало да владее нормираната стандартна реч). И. Ташева анализира тези явления, като чрез диагностицирането на тяхното актуално състояние могат да се правят прогнози за по-нататъшните тенденции в изследваната езикова ситуация (от комуникативната сфера на медицинското общуване). Редица статии представляват case studies и очертават границите на успешното лечение, главно в сферата на кардиологията.

Цитирания:

Показател за значимостта на приносите са и посочените цитирания на разработките на доц. д-р И. Ташева. Тя е многократно цитиран автор в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 32 цитирания в утвърдени научни списания в чужбина. Тези конкретни данни са категоричен индикатор както за високата степен на разпространение на постигнатите от доц. д-р И. Ташева научни резултати, така и за качествата и актуалността на осъществените от нея научни изследвания.

5. Оценка на личния принос на кандидата

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята висока оценка на научната дейност на доц. И. Ташева. Публикациите, представени за целите на конкурса за заемането на академична длъжност професор, са приносни и се отличават с висока ерудиция и новаторство, както и с висок професионализъм. Убедена съм, че научната продукция по профила отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“.

Заклучение

Документите и материалите, представени от доц. д-р Ивета Георгиева Ташева отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на СУ „Св. Кл. Охридски. Представени са достатъчен брой научни трудове, публикувани извън тези за придобиване на ОНС „доктор“ и АД „доцент“. В материалите има редица оригинални научни и приложни приноси, от които представителна част са публикувани в списания, издадени от международни академични издателства. Постигнатите от доц. Ташева отлични резултати в учебната и научно-изследователската дейност напълно съответстват на минималните национални и допълнителните изисквания на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото приложение и на Правилника на СУ „Св. Кл. Охридски“.

Вземайки под внимание цялостната научна, научно-организационна, експертна и преподавателска дейности на кандидата, която включва постигнатите от него научни резултати, моето мнение е, че доц. Ташева е напълно изграден и утвърден учен с международен и национален авторитет и висококвалифициран и търсен преподавател в областта на конкурса, практик и експерт.

Всичко това ми дава основание да твърдя с увереност, че доц. И. Ташева има необходимите качества за придобиване на академична длъжност „Професор“ и с пълно убеждение да гласувам **положително** за избирането на **доц. д-р Ивета Ташева** на академичната длъжност „професор“ в СУ „Св. Климент Охридски“ по професионално направление **2.1. (Български език – Приложна лингвистика)**.

14.06.2024

Гр. Бърно

Рецензент: доц. д-р Елена Крейчова

(ак. дл., н. ст., име, фамилия)